

Raport întocmit în baza atelierelor de lucru (13 martie 2013)

Proiect: „Integrarea socială a tinerilor cu dizabilități prin dezvoltarea unei întreprinderi sociale”

Activitate: Atelier de lucru nr.1 „**Barierile în procesul de integrare pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova**”, desfășurat în cadrul Masei rotunde „**Integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități: probleme și soluții**”

Scopul atelierului de lucru: identificarea barierelor în angajarea persoanelor cu dizabilități și a cauzelor multiple a neangajării persoanelor cu dizabilități.

Timp: Am avut la dispoziție 1h 30 min, am început cu un scurt joc de cunoaștere a participanților, energizant ”bulgarele de zapada” care a permis spargerea gheții și crearea unei atmosfere prietenoase între participanți și facilitatori.

Metoda/tehnica de lucru: Floarea Compusa, metoda ce permite explorarea profunda a cauzelor problemei, determinarea celor mai stringente lacune și posibilitatea ca barierele să fie văzute complex. Activitatea de determinare a cauzelor a fost realizată în grupuri mici a câte 2-3 persoane.

Participanți: 11 persoane-reprezentanții ai instituțiilor statului și a ONG-urilor, implicați direct/indirect în susținerea persoanelor cu dizabilități în a se angaja în câmpul muncii.

Facilitatori: 2 angajați ai Asociației „MOTIVAȚIE” din Moldova, ambii consultanți cu experiență în angajare asistată a tinerilor cu dizabilități.

Rezultate: În Republica Moldova persoanele cu dizabilități sunt marginalizate și necesită tot sprijinul pentru a depăși această situație, iar accesul fără limitări sau restricții la mediul fizic constituie unul din factorii esențiali care ar asigura respectarea dreptului la muncă al persoanelor cu dizabilități – ideie enunțată în cadrul Atelierului de lucru de către participanți. Totodată s-a constatat că procesul de angajare în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități este unul complex și este condiționat de multiple cauze de ordin legislativ, instituțional, economic, social, educațional, de mediul fizic, situația de pe piața muncii, persoanele cu dizabilități și familiile acestora etc. Doar cu eforturi unificate ale tuturor actorilor implicați se va reuși a fi depășite aceste bariere.

Participanții s-au implicat foarte activ și responsabil în identificarea, înregistrarea și explicarea cauzelor, au adus exemple reale prin care au fost lesne de observat acele bariere foarte dificile în calea realizării unei incluziuni de succes a forței de muncă. Acestea după părerea noastră participanții atelierului nostru fiind principiale pentru a vedea persoanele cu dizabilități în calitate de specialiști înalt calificați și profesioniști și recunoscuți pentru munca realizată

Anexa 1. Bariere identificate de participanții la Atelierul de lucru nr.1

Bariere generale:

1. Legale
2. Sociale
3. Economice
4. Instituționale
5. Mediul fizic
6. Situația de pe piața muncii
7. Sistemul educațional
8. Persoanele cu dizabilități și familiile acestora
9. Adăugat de participanți: servicii medicale.

Situația generală pe piața muncii:

- Salarii mici

- Lipsa transporturilor speciale
- Puține locuri de muncă cu timp redus de lucru
- Lipsa studiilor necesare
- Condiții de muncă.

Bariere sociale:

- Sărăcie, agresivitate, negativism
- Percepția persoanelor cu dizabilități în dependență de venituri, stat social, părinți
- Imaginea nefavorabilă, inadecvată promovată de mass-media
- Atitudinea discriminatorie
- Societate nepregătită
- Nivel de cultură
- Steriotipuri, prejudecăți
- Dezinformare, Lipsa/insuficiența de informare

Mediul fizic:

- Accesul în clădiri
- Mijloace de transport neadaptate
- Număr insuficient de cărți în Braile
- Infrastructura rutieră (semnalizare sonoră a semafoarelor, acces peste bordure)
- Planificare necorespunzătoare a locuințelor
- Servicii comunale neadaptate
- Acces redus la proteze, cărucioare
- Lipsa WC amenajate corespunzător

Persoanele cu dizabilități și familiile acestora:

- Neacceptarea persoanelor
- Tutelarea exagerată sau indiferența celor din familie
- Nivel scăzut de autopreciere, existența complexelor, izolarea
- Bariere financiare, lipsa surselor de venit, compensații mici
- Lipsa consilierii familiale în cazul unor conflicte familiale
- Lipsa comunicării cu semenii, persoane din comunitate
- Lipsa de motivare
- Acces limitat la instituțiile statului de educație
- Lipsa sau educația ineficientă a societății despre persoanele cu dizabilități

Bariere legale:

- Nerespectarea legilor în vigoare
- Lipsa de locuri de muncă create conform cotelor prevăzute în Legea nr.60
- Lipsa de facilități legal prevăzute pentru angajatori
- Mecanism de monitorizare
- Prestații sociale mizere

Bariere medicale:

- Modelul medical de abordare a dizabilității
- Internări frecvente/ necesitate de tratamente periodice frecvente
- Lipsa serviciilor medicale specializate
- Expertiza deficitară, evaluare necorespunzătoare
- Costul serviciilor medicale de calitate
- Lipsa echipamentelor specifice, necesare persoanelor cu dizabilități în procesul de lucru
- Cost mare pentru concedii medicale

Bariere economice:

- Neconcordanță între cerere și ofertă pe piața muncii
- Salarii mici
- Lipsa mijloacelor bănești/ venituri instabile
- Emigrarea persoanelor cu dizabilități
- Rata șomajului ridicată, 11,7% (16-29 ani)
- Situația economică dificilă
- Lipsa locurilor de muncă (lichidarea UE, soldată cu reduceri de personal)
- Infrastructura slab dezvoltată

Bariere instituționale:

- Birocratizare proceduri
- Modalitatea de evaluare a dizabilității
- Servicii nedezvoltate, acces scăzut la servicii
- Sistemul de prestații
- Lipsa de conclucrare între instituții
- Lipsa unei viziuni multidimensionale asupra procesului de angajare
- Lipsa unui sistem legal de monitorizare a a procesului de angajare a persoanelor cu dizabilități.

Atelier de lucru nr. 2

„Elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea situației din domeniul intergrării pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova”

Data: 13.03.2013

Participanți: 12

Durata: 1,5 ore

Metodologia de lucru:

- Prezentarea participanților – fiecare participant s-a prezentat și a numit instituția pe care o reprezintă.
- Brain - storming – pentru a putea elabora recomandări, în cadrul unei discuții în comun, am identificat principalele domenii care trebuie îmbunătățite în situația persoanelor cu dizabilități pe piața muncii. În urma discuției s-au stabilit 7 domenii, care mai apoi s-au redus la 5, deoarece unele au fost considerate complementare. Moderatorul le-a scris pe foia de flipchart în așa fel ca să fie vizibile tuturor participanților.
- Lucrul individual – participanților li s-a repartizat câte o temă/domeniu pentru a lucra individual asupra identificării soluțiilor. Fiecare a scris pe foaie, timp de 10 minute, soluțiile care le vede la domeniul său. La fiecare domeniu au lucrat câte 2 persoane minim.
- Discuții în grup – după lucrul individual, fiecare participant a prezentat soluțiile în domeniul în care a lucrat. Moderatorul a scris soluțiile pe foaia de flipchart și ceilalți participanți au putut să completeze cu alte soluții, să pună întrebări și să dea exemple din practica proprie.

La finele atelierului de lucru s-a convenit asupra următoarelor recomandări:

Problema 1. Stereotipurile față de persoanele cu dizabilități.

Recomandări:

- Mediatizarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, cu accentuarea dreptului de a munci;
- Suport psihologic familiilor în care locuiesc persoane cu dizabilități;
- Încurajarea și instruirea persoanelor cu dizabilități în mod continuu, începând cu grădinița;
- Organizarea de evenimente speciale la care să participe persoanele cu dizabilități împreună cu alți actori comunitari: concursuri, expoziții, flash – mob ș.a.

- Cursuri / programe speciale de instruire pentru specialiștii care lucrează cu persoanele cu dizabilități;
- Promovarea prin mass-media a istoriilor de succes ale persoanelor cu dizabilități;
- Responsabilizarea părinților copiilor cu dizabilități;
- Schimb de experiență între agenții economici care angajează persoane cu dizabilități cu cei care încă nu o fac;
- Platformă națională a organizațiilor care lucrează în domeniul angajării persoanelor cu dizabilități.

Problema 2. Necompetitivitatea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii, datorată calității joase a procesului de instruire.

Recomandări:

- Ajustarea legislației în domeniul instruirii la legislația internațională și națională ce protejează drepturile persoanelor cu dizabilități;
- Elaborarea mecanismelor de monitorizare și sancționare a nerespectării legislației în domeniu;
- Ajustarea curriculelor la necesitățile de instruire a persoanelor cu dizabilități;
- Asigurarea instituțiilor specializate cu materiale didactice corespunzătoare și actualizate;
- Asigurarea instituțiilor specializate cu profesori calificați și perfecționarea continuă a acestora;
- Majorarea salariilor profesorilor din instituțiile specializate în instruirea persoanelor cu dizabilități;
- Asigurarea accesibilității în instituțiile de învățământ;
- Adaptarea spațiilor din cadrul instituțiilor de învățământ (sălile de clasă, băncile, laboratoarele) la necesitățile persoanelor cu dizabilități.
- Asigurarea instituțiilor de învățământ cu aparataj corespunzător: mijloace audio vizuale, aparate auditive etc.
- Organizarea de activități incluzive în cadrul instituțiilor de învățământ.

Problema 3. Accesibilitate redusă / infrastructura neadaptată

Recomandări:

- Elaborarea mecanismului de implementare legislației pentru asigurarea accesibilității în blocuri de locuit, instituții, localuri etc.
- Elaborarea mecanismului de monitorizare și sancționare a nerespectării legislației;
- Instituirea măsurilor de stimulare a agenților economici pentru adaptarea și dotarea spațiilor de muncă conform necesităților persoanelor cu dizabilități.

Problema 4. Insuficiența locurilor de muncă în domeniile de interes pentru persoanele cu dizabilități

Recomandări:

- Subvenționarea de la bugetul de stat a locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități;
- Susținerea financiară a agenților economici pentru crearea locurilor de muncă destinate persoanelor cu dizabilități;
- Reducerea taxelor pentru agenții economici ce angajează persoane cu dizabilități;

Problema 5. Motivația insuficientă pentru a munci la persoanele cu dizabilități.

Recomandări:

- Efectuarea unui sondaj de opinii în rândul persoanelor cu dizabilități și corelarea rezultatelor cu Barometrul profesiilor elaborat de ANOFM.
- Asigurarea persoanelor cu dizabilități cu transport daptat din mediile rurale spre orașe, la întreprinderi.
- Majorarea salariul minim în economia reală. Aceasta va majora salariile persoanelor cu dizabilități;
- Asigurarea diverselor facilități la locul de muncă pentru persoanele cu dizabilități: alimentare, consiliere, spațiu pentru relaxare ș.a.

Recomandări pentru organizatori.

Ar fi fost mult mai util, dacă am fi avut deja identificate barierele care le întâmpină persoanele cu dizabilități (atelierul 1.) pentru a putea asigura consecutivitate de idei.

Tema de discuții este foarte largă, din acest motiv timp a fost insuficient. Am fost nevoiți să nu intrăm prea amănunțit în detalii ca să ne încadrăm în 1,5 ore.